

INSTYTUT
AKTYWIZACJI
REGIONÓW

Odrzucenie spadku w imieniu małoletniego

Niniejszy informator ma na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z przywołanym tematem i powstał w ramach realizacji zadania edukacji prawnej realizowanej w 2024 roku przez Instytut Aktywizacji Regionów

Spis treści

Zasady związane z dziedziczeniem przez małoletniego	
.....	2
Wyrażenie przez sąd zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego	
.....	3
Zgoda na odrzucenie spadku – bieg terminów	
.....	4

Spadek, choć często kojarzy się z korzyściami majątkowymi, może również oznaczać odziedziczenie długów lub innych zobowiązań, które mogą wpłynąć na sytuację finansową spadkobiercy. Szczególnie istotne staje się to w przypadku małoletnich, którzy ze względu na brak pełnej zdolności do czynności prawnych nie mogą samodzielnie decydować o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. W takiej sytuacji odpowiedzialność za podjęcie działań spoczywa na rodzicach lub opiekunach prawnych.

Odrzucenie spadku w imieniu dziecka to procedura wymagająca szczególnej staranności i przestrzegania przepisów prawa, ponieważ w grę wchodzi ochrona interesów osoby małoletniej. Niniejszy poradnik ma na celu wyjaśnienie zasad, które regulują tę kwestię, oraz przedstawienie kroków, jakie należy podjąć, aby skutecznie odrzucić spadek w imieniu dziecka i uniknąć potencjalnych negatywnych konsekwencji.

1. Zasady związane z dziedziczeniem przez małoletniego

Po otwarciu spadku (śmierci spadkodawcy) spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (taka forma nazywana jest prostym przyjęciem spadku), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić.

Zasadą jest przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza (odpowiedzialność za długi spadkowe ograniczona jest tylko wysokości odziedziczonego majątku).

Jeżeli potencjalny spadkobierca chciałby przyjąć spadek wprost lub spadek odrzucić, powinien złożyć oświadczenie o przyjęciu wprost lub odrzuceniu spadku.

Termin na złożenie takiego oświadczenia to 6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania (najczęściej jest to dzień śmierci spadkodawcy, ale o tytule swojego powołania możemy dowiedzieć się

również później – np. gdy jesteśmy dalszą rodziną lub dziedziczymy spadek jako kolejna grupa spadkobierców).

Oświadczenie takie może być złożone przed sądem lub przed notariuszem.

Do niedawna w sytuacji, w której rodzice małoletniego spadkobiercy chcieli odrzucić spadek w jego imieniu (lub przyjąć taki spadek wprost), w każdym wypadku koniecznym było uzyskanie zgody sądu opiekuńczego (lub w niektórych wypadkach sądu spadku) na takie odrzucenie lub proste przyjęcie spadku.

2. Wyrażenie przez sąd zgody na odrzucenie spadku przez małoletniego

Nowelizacją kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, która weszła w życie w dniu 15 listopada 2023 roku zmieniono zasady związane z koniecznością uzyskania zgody sądu związanej z odrzuceniem lub prostym przyjęciem spadku. Wcześniej zgoda sądu opiekuńczego lub sądu spadku była potrzebna w każdej sytuacji, kiedy małoletni miałby spadek przyjąć wprost lub spadek odrzucić.

Niezależnie od powyższego podkreślenia przede wszystkim wymaga, że w dalszym ciągu obowiązuje zasada nakazująca uzyskanie zgody na sądu na odrzucenie lub proste przyjęcie spadku – wskazuje na to art. 101 § 3 kro.

W związku z dodaniem do art. 101 kro § 4 dopuszczono wyjątek, zgodnie z którym w pewnej sytuacji zgoda sądu nie będzie potrzebna.

Chodzi o sytuację, w której dziecko zostało powołane do dziedziczenia na skutek wcześniejszego już odrzucenia spadku przez jego rodzica. Wtedy taka czynność – polegająca na odrzuceniu spadku w imieniu dziecka przez jego rodzica (o ile rodzicowi przysługuje w tym względzie władza rodzicielska), jeżeli jest dokonywana wspólnie lub za zgodą drugiego z rodziców (któremu również przysługuje władza rodzicielska), jeżeli spadek odrzucają inni zstępni rodziców tego dziecka – nie wymaga zgody sądu opiekuńczego lub sądu spadku.

Wszystkie warunki wskazane powyżej powinny być spełnione łącznie.

Powyższe oznacza, że mamy do czynienia z sytuacją (nierzadko spotykaną), kiedy rodzic małoletniego dziecka mógłby być spadkobiercą po swoich rodzicach lub członkach dalszej rodziny, jednakże nie chcąc dziedziczyć (z reguły z uwagi na fakt, iż w spadku znajdują się znaczne długi przewyższające aktywa wchodzące w skład spadku) decyduje się na odrzucenie spadku.

Co więcej, rodzice małoletniego potencjalnego spadkobiercy mogą odrzucić taki spadek w jego imieniu tylko w sytuacji, kiedy są zgodni.

Po trzecie, złożenie takiego oświadczenia jest możliwe, kiedy inne rodzeństwo małoletniego spadku taki już odrzuciło.

Powyższe ograniczenia mają za zadanie uprościć możliwość odrzucenia spadku w sytuacji, kiedy spadek w oczywisty sposób zawiera więcej pasywów lub aktywów – gdy najbliższa rodzina w ogóle nie jest zainteresowana przyjęciem spadku i chce uchronić małoletniego przed nabyciem takiego spadku.

Warto wspomnieć, że wyjątek ten nie znajduje zastosowania, kiedy np.:

- dziecko dziedziczy bezpośrednio po swoim rodzicu, a nie skutek odrzucenia spadku przez tego rodzica,
- rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska,
- dziecko jest jedynym dzieckiem swoich rodziców.

3. Zgoda na odrzucenie spadku – bieg terminów

W punkcie pierwszym wspomnieliśmy, że na złożenie oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza mamy 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedzieliśmy się o tym, że jesteśmy spadkobiercami.

Bardzo często czas rozpoznania spraw przez sąd jest dłuższy, niż wskazany półroczny termin.

Ustawodawca, wychodząc naprzeciw wprowadził zmianę, zgodnie z którą do zachowania tego 6-miesięcznego terminu wystarczy złożenie przed jego upływem wniosku do sądu o odebranie oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku.

Jeżeli natomiast przyjęcie lub odrzucenie spadku uzależnione jest od zgody (zezwolenia sądu), bieg terminu do złożenia oświadczenia ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania sądowego w tym przedmiocie.

Oznacza to, że przedłużająca się sprawa nie ma dla nas negatywnych konsekwencji, ale należy zadbać, aby pomiędzy kolejnymi postępowaniami nie powstała zbyt długa przerwa.